

**IRENEUSZ SADURSKI: *IX LICEUM OGÓLNOKSZTAŁCĄCE
IM. MIKOŁAJA KOPERNIKA W LUBLINIE W LATACH
1972–2017, LUBLIN 2017, s. 377***

Ireneusz Sadurski należy do młodszego grona historyków oświaty. Zdołał już udowodnić, że wyszedł z dobrej szkoły historycznej (studia i doktorat na KUL). Dotychczas zaprezentował się jako ceniony badacz historii polskiego szkolnictwa w XIX w. Opublikował z tego zakresu wiele opracowań w cenionych czasopiśmie, a także w odpowiednich wydawnictwach zbiorowych. Jego mocną stroną jest należycie opanowana metodologia pracy naukowej, duża dociekliwość, rzetelność badawcza i ogólna staranność.

Ostatnia jego publikacja ma zupełnie inny charakter – jest to monografia szkoły, która została przygotowana z racji 45-lecia tej placówki. Podobnie jak wszystkie wcześniejsze opracowania tak i to zostało przygotowane nadzwyczaj rzetelnie – przy wykorzystaniu bardzo bogatych zbiorów materiałów źródłowych znajdujących się w zasobach szkolnego archiwum. Nie pominął on również licznych publikacji okolicznościowych oraz wszelkiego rodzaju doniesień (o różnym charakterze i znaczeniu), które ukazywały się w miejscowej prasie. Wszystkie one naświetlały różne aspekty życia szkolnego. W wyniku takich działań powstało opracowanie pełne, które pokazuje taką rzeczywistość szkolną, jaką istotnie ona była.

Całe omawiane opracowanie składa się ze wstępu, zakończenia, pięciu rozdziałów zasadniczych, streszczeń w języku angielskim i niemieckim oraz aneksów. Każdy z rozdziałów powiązany został z historycznie istniejącym okresem w dziejach naszego państwa. Powstanie omawianej szkoły i jej pierwsze lata funkcjonowania miały miejsce w środkowym okresie PRL. Był to więc okres względnej stabilizacji. Zupełnie nowy i dotychczas zupełnie niespotykany czas ożywienia politycznego nastąpił na początku lat osiemdziesiątych w związku z powstaniem NSZZ „Solidarność”. Występujące przeobrażenia polityczne i związkowe przyczyniły się również do rozbudzenia postaw obywatelskich w środowiskach szkolnych. Przede wszystkim zdecydowanie nastąpiło ożywienie polityczne i demokratyczne wśród ogółu nauczycieli, a to wyzwalało ich aktywność w życiu zawodowym. Atmosfera wzmożonej aktywności przede wszystkim wyrażała się we wprowadzaniu do praktyki szkolnej nowych treści programowych, a więc tematów dotychczas celowo ograniczanych bądź zupełnie pomijanych. Znacznie poszerzano działalność wychowawczą, wprowadzano różnorodność organizacyjną

młodzieży (również zorganizowanej w harcerstwie), znacznie poszerzano życie religijne młodzieży. W tym miejscu trzeba też wspomnieć o występujących pewnych zjawiskach negatywnych, takich jak pewne rozluźnienie dyscypliny szkolnej czy sporadyczne wciąganie młodzieży szkolnej w nurt życia dorosłych. Takie przypadki miały jednak charakter drugorzędny i nie wpływały w istotny sposób na ogólną atmosferę życia. Ten niewątpliwie ożywczy okres zakończył się wraz z wprowadzeniem stanu wojennego. Jego negatywne skutki dawało się odczuć w życiu szkolnym na każdym kroku. Przede wszystkim zniknęła atmosfera pewnej swobody, entuzjazmu, życzliwości i koleżeństwa. Jednak podejmowane próby wprowadzania drylu wojskowego spotykały się z zdecydowaną dezaprobatą. Ostatecznie sytuacja uległa pewnej normalizacji po zniesieniu tego stanu.

Ostatni okres działalności omawianej szkoły przypada na koniec XX i początek XXI wieku. Charakteryzował się on wieloma przeobrażeniami w polityce oświatowej. Przede wszystkim nastąpiły zmiany strukturalne, organizacyjne i programowe w całym systemie oświaty. Ponownie wzrastała aktywność zawodowa nauczycieli, powracała wzajemna życzliwość i troska o doskonalenie własnego warsztatu pracy. Wszystko to sprzyjało podejmowaniu nowych akcji, innowacji dydaktycznych i wychowawczych. Nic więc dziwnego, że z każdym rokiem następowały korzystne zmiany.

Dokonując ostatecznej oceny przedstawionej publikacji, trzeba podkreślić, że autor obok pełnego wykorzystania materiałów źródłowych i wymaganej literatury przedmiotu w szerokim zakresie korzystał z wiedzy pozaźródłowej wyniesionej z autopsji (był przez wiele lat nauczycielem tej szkoły) oraz z wymiany poglądów z innymi nauczycielami. Dzięki temu powstało opracowanie pełne pod każdym względem. Całość tekstu została wzbogacona dużą liczbą starannie dobranych zdjęć. Zrozumiałe, że podnoszą one stronę wizualną pracy, ale w tym konkretnym przypadku przede wszystkim dokumentują omawiane procesy i zjawiska, pogłębiają i poszerzają zawartość tekstu. Na uwagę zasługuje zaprezentowany przez autora wyraźny i logiczny sposób prowadzenia narracji. Unika on jednostronnych i ostrych spostrzeżeń i uwag, a przedstawiane oceny i sądy mają zawsze charakter wyważony i – co najważniejsze – udokumentowany. W wyniku tego wzbudzają one uznanie i szacunek, przekonują autentycznością i nie wywołują kontrowersji. Zaprezentowana publikacja posiada charakter znacznie szerszy, niż się powszechnie ocenia. Oto na przykładzie jednej szkoły mamy możliwość poznania funkcjonowania całego szkolnictwa (była jedną z wielu). Tak więc książka ta spełnia również ważną rolę poznawczą dla przybliżenia i utrwalenia historii szkolnictwa w całym wymienionym okresie.

JERZY DOROSZEWSKI
Wyższa Szkoła Biznesu i Przedsiębiorczości
w Ostrowcu Świętokrzyskim